

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach

LKI – 4101-015-01/2014
P/14/093

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/14/093 – Dotacje z Funduszu Pracy na podjęcie działalności gospodarczej w Polsce Wschodniej.
<i>Okres objęty kontrolą</i>	Od 1 stycznia 2010 r. do 30 września 2014 r. z uwzględnieniem okresów wcześniejszych w przypadku umów o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej, których realizację zakończono w 2010 r.
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
<i>Kontroler</i>	Joanna Witkowska, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 90234 z dnia 9 września 2014 r. [dowód: akta kontroli str. 1-2]
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Miejski Urząd Pracy w Kielcach („MUP” lub „Urząd”), ul. Szymanowskiego 6, 25-361 Kielce.
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Włodzimierz Korona, Dyrektor Miejskiego Urzędu Pracy w Kielcach od 10 grudnia 2013 r. Wcześniej funkcję Dyrektora od 2 stycznia 2009 r. do 9 grudnia 2013 r. pełniła Halina Czerniak. [dowód: akta kontroli str. 3-3a]

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości ¹ , działalność kontrolowanej jednostki w zakresie wykorzystania dotacji z Funduszu Pracy (FP) na podjęcie działalności gospodarczej w Polsce Wschodniej w okresie od 1 stycznia 2010 r. do 30 września 2014 r.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Ocenę pozytywną uzasadnia w szczególności: – podjęcie odpowiednich działań przez MUP w zakresie rozpoznawania potrzeb bezrobotnych dotyczących finansowania podjęcia działalności gospodarczej; – poprawne opracowanie przez Urząd procedur wewnętrznych przyznawania bezrobotnym środków na podjęcie działalności gospodarczej; – rzetelne rozliczanie dotacji udzielonych beneficjentom na dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej; – sprawowanie skutecznego nadzoru nad prawidłowością wykorzystania i rozliczania środków finansowych na podjęcie działalności gospodarczej m.in. poprzez przeprowadzanie kontroli u beneficjentów. Stwierdzona nieprawidłowość polegała na niezweryfikowaniu danych wykazanych przez jednego z beneficjentów dotacji w oświadczeniu złożonym w celu potwierdzenia wywiązania się z obowiązku prowadzenia działalności gospodarczej przez co najmniej 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej, co skutkowało nienależnym pobraniem przez beneficjenta dotacji w wysokości 18.869,73 zł.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywną, pozytywną mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywną.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Planowanie zadań w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych w formie dofinansowania podjęcia działalności gospodarczej

1.1 Działania MUP w zakresie rozpoznawania potrzeb na finansowanie podjęcia działalności gospodarczej

Opis stanu
faktycznego

1.1.1 W okresie objętym kontrolą MUP rozpoznawał wśród bezrobotnych potrzeby w zakresie skorzystania z aktywizacji zawodowej w formie dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej, wykorzystując w tym celu analizy oparte na przeprowadzonych w 2009 r.² badaniach rynku pracy w ramach projektu „Kielecki rynek pracy pod lupą”. Analizował na bieżąco zapotrzebowanie na środki związane z rozpoczęciem działalności gospodarczej, monitorując wpływające wnioski o dofinansowanie w relacji do wielkości przeznaczonych na ten cel środków finansowych. W wyniku ww. analizy podejmowane były decyzje o zwiększeniu lub zmniejszeniu planowanych kwot na tę formę aktywizacji zawodowej. [dowód: akta kontroli str. 109-121, 593-596, 597]

1.1.2 W latach 2010-2014 (do 30 września) MUP prowadził analizy z wykorzystaniem danych statystycznych³, danych z systemu Syriusz oraz badań ankietowych przeprowadzonych w 2009 r. dla MUP w Kielcach⁴. Analizy stanowiły załącznik do wniosków o dofinansowanie z programów z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej. [dowód: akta kontroli str. 109-121, 593-597]

1.1.3 W każdym roku objętym kontrolą, opracowane przez Urząd propozycje podziału środków FP na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu zostały zaopiniowane przez Miejską Radę Zatrudnienia w Kielcach, zgodnie z wymogiem art. 22 ust. 6 w związku z ust. 5 pkt 3 oraz art. 109 ust. 9 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy⁵. [dowód: akta kontroli str. 122-172]

1.1.4 Wysokość planowanych przez MUP środków przeznaczonych na podjęcie działalności gospodarczej wynikała z wykonania w poprzednim roku, przeprowadzonych analiz rynku pracy oraz efektywności wykorzystywania środków finansowych na poszczególne formy aktywizacji zawodowej. [dowód: akta kontroli str. 126-128, 134-137, 148-151, 157, 166-170, 593-597]

1.1.5 W sprawie wielkości przyznawanych kwot środków na podjęcie działalności gospodarczej w latach 2010-2014, Dyrektor wyjaśnił: *wielkość środków przeznaczonych na podjęcie działalności gospodarczej w latach 2010-2014 na dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej nie była wystarczająca, żeby zaspokoić potrzeby zgłaszane przez osoby bezrobotne – zawsze liczba wniosków składanych w ogłoszonych naborach była większa niż możliwości sfinansowania ich, wynikające z podziału środków przyznanych MUP. Znaczne zwiększenie środków przeznaczonych na dofinansowania rozpoczęcia działalności gospodarczej skutkowałoby także zwiększeniem składanych wniosków z powodu łatwości w dostępie do tego rodzaju środków finansowych.* [dowód: akta kontroli str. 593-596]

1.2 Działania MUP w zakresie identyfikowania barier związanych z podjęciem działalności gospodarczej

Opis stanu
faktycznego

1.2.1 MUP nie identyfikował barier występujących na lokalnym rynku pracy związanych z podejmowaniem działalności gospodarczej. [dowód: akta kontroli str. 593-596]

² Wspólnie z Uniwersytetem Jana Kochanowskiego w Kielcach przeprowadzono badania rynku pracy w ramach projektu „Kielecki rynek pracy pod lupą”. Projekt realizowany był na podstawie umowy z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Kielcach pełniącym rolę Instytucji Pośredniczącej 2. stopnia w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

³ Danych Głównego Urzędu Statystycznego, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Wojewódzkiego Urzędu Pracy, wynikających z diagnozy potrzeb wojewódzkiego rynku pracy oraz regionalnego planu działań na rzecz zatrudnienia.

⁴ Za samozatrudnieniem opowiadało się 59% badanej populacji, pozostała część respondentów nie podjęłaby takiego ryzyka.

⁵ Dz. U. z 2013 r., poz. 674 ze zm., w brzmieniu obowiązującym do 26 maja 2014 r.

1.2.2. Urząd podejmował działania mające na celu ułatwienie wnioskodawcom samego procesu ubiegania się o dofinansowanie oraz podejmowania efektywnych decyzji (szczególnie w pierwszym okresie działania poprzez konsultacje w sprawie wypełniania wniosków, warsztaty i doradztwo indywidualne programów specjalnych, spotkania z przedstawicielami Urzędu Miasta Kielce, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach, urzędów skarbowych w Kielcach). [dowód: akta kontroli str. 593-596, 173-304]

1.3 Opracowanie przez MUP procedur przyznawania bezrobotnym środków na podjęcie działalności gospodarczej

Opis stanu
faktycznego

1.3.1. W badanym okresie w Urzędzie wprowadzono *Kryteria Miejskiego Urzędu Pracy w Kielcach w sprawie przyznawania bezrobotnemu jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej ze środków FP*⁶. Kryteria zostały upublicznione na stronie internetowej Urzędu⁷, druki wniosków dostępne były także w siedzibie Urzędu w Biurze Obsługi Klienta. [dowód: akta kontroli str. 305-533, 598-630]

1.3.2. W ww. kryteriach zapisano m.in., że o środki na podjęcie działalności gospodarczej może ubiegać się wnioskodawca pod warunkiem, że⁸:

- nie otrzymał bezzwrotnych środków z FP lub innych bezzwrotnych środków publicznych na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej, założenie lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej;
- nie posiadał wpisu do ewidencji działalności gospodarczej, a w przypadku jego posiadania złożył oświadczenie o zakończeniu działalności gospodarczej w dniu przypadającym w okresie przed upływem co najmniej 12 miesięcy bezpośrednio poprzedzających dzień złożenia wniosku;
- nie podejmie zatrudnienia w okresie 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej;
- nie był karany w okresie 2 lat przed dniem złożenia wniosku za przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu, w rozumieniu Kodeksu karnego lub ustawy z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary⁹;
- zobowiąże się do prowadzenia działalności gospodarczej w okresie 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej oraz nie złoży w tym okresie wniosku o zawieszenie jej wykonywania;
- nie złożył wniosku do innego starosty o przyznanie dofinansowania lub przyznanie jednorazowo środków na założenie lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej;
- w okresie 12 miesięcy bezpośrednio poprzedzających dzień złożenia wniosku: nie odmówił bez uzasadnionej przyczyny propozycji podjęcia odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy określonej w ustawie oraz udziału w działaniach w ramach Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w art. 62a ustawy; nie przerwał z własnej winy szkolenia, stażu, realizacji indywidualnego planu działania, udziału w działaniach w ramach Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w art. 62a ustawy, wykonania prac społecznie użytecznych lub innej formy pomocy określonej w ustawie; po skierowaniu podjął szkolenie, przygotowanie zawodowe dorosłych, staż, prace

⁶ Wprowadzone: Zarządzeniem Nr 5 Dyrektora Miejskiego Urzędu Pracy w Kielcach z dnia 4 stycznia 2010 r. w sprawie ustalenia kryteriów i wprowadzenia wniosku dokonywania refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz ustalenia kryteriów i wprowadzenia wniosku przyznania bezrobotnemu jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej ze środków FP, zmienionym Zarządzeniem Nr 25 z dnia 17 marca 2010 r., Zarządzeniem Nr 49 z dnia 2 sierpnia 2010 r., Zarządzeniem Nr 12 z dnia 23 lutego 2011 r. w tej samej sprawie; Zarządzeniem Nr 34 Dyrektora Miejskiego Urzędu Pracy z dnia 30 września 2011 r. w sprawie ustalenia kryteriów i wprowadzenia wniosku o przyznanie bezrobotnemu jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, zmienionym Zarządzeniem Nr 28 z dnia 28 maja 2012 r., Zarządzeniem Nr 5 z dnia 7 stycznia 2013 r., Zarządzeniem Nr 31 z dnia 21 marca 2013 r., Zarządzeniem Nr 35 z dnia 3 czerwca 2013 r., Zarządzeniem Nr 44 z dnia 18 sierpnia 2014 r.

⁷ www.mup.kielce.pl.

⁸ Według Zarządzenia Nr 44 z dnia 18 sierpnia 2014 r.

⁹ Dz. U. z 2014 r., poz. 1417.

społecznie użyteczne lub inną formę pomocy określoną w ustawie. [dowód: akta kontroli str. 305-533]

1.3.3. W okresie objętym kontrolą obowiązujące w MUP wzory wniosków o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej nie przewidywały podania przez bezrobotnego przewidywanych przychodów i kosztów prowadzenia działalności gospodarczej. [dowód: akta kontroli str. 316-326, 338-348, 373-395, 408-414, 426-439, 451-462, 486-497, 511-533]

1.3.4. W ww. kryteriach poza warunkami przyznania środków na podjęcie działalności gospodarczej wymienionymi w § 6 ust. 3 i 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 23 kwietnia 2012 r. w sprawie dokonywania z FP refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej (dalej: rozporządzenie MPiPS z 23 kwietnia 2012 r.)¹⁰ oraz w przepisach rozporządzeń poprzednio obowiązujących – z 25 lipca 2011 r.¹¹ i 17 kwietnia 2009 r.¹², wymagano przedstawienia dokumentu potwierdzającego możliwość dysponowania lokalem na okres nie krótszy niż 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności. [dowód: akta kontroli str. 305-533]

1.3.5. Urząd nie preferował żadnej branży działalności gospodarczej. W § 7 ust. 2 pkt 2.1. – 2.6. kryteriów¹³ przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej określono, że jeżeli wnioskodawca zamierza w ramach otrzymanych funduszy zakupić wymienione poniżej środki, materiały i usługi, zakupy te podlegają następującym ograniczeniom:

- zakup materiałów, surowców i towarów – do 30% możliwej do przyznania kwoty dotacji;
- zakupu materiałów do adaptacji lub remontu lokalu – do 10% możliwej do przyznania kwoty dofinansowania;
- zakup sprzętu używanego – którego pojedyncza wartość przekracza 20% możliwej do przyznania kwoty dofinansowania;
- środki przeznaczone na materiały i usługi reklamowe – do 10% możliwej do przyznania kwoty dofinansowania;
- zakup usług – do 10% możliwej do przyznania kwoty dofinansowania;
- koszty pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związanego z podjęciem działalności gospodarczej – 10% możliwej do przyznania kwoty dofinansowania. [dowód: akta kontroli str. 305-533]

1.3.6. Wnioski oceniane były przez Komisję ds. oceny wniosków o przyznanie bezrobotnemu jednorazowych środków z FP na podjęcie działalności gospodarczej, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa, związanych z podjęciem działalności gospodarczej, powołaną zarządzeniami Dyrektora Urzędu¹⁴, która działała na podstawie regulaminu¹⁵. [dowód: akta kontroli str. 534-561]

¹⁰ Dz. U. z 2012 r., poz. 457 ze zm.

¹¹ Dz. U. z 2011 r. Nr 155, poz. 922.

¹² Dz. U. z 2009 r. Nr 62, poz. 512 ze zm.

¹³ Według Zarządzenia Nr 44 z dnia 18 sierpnia 2014 r.

¹⁴ Nr 22 z dnia 10 lutego 2010 r., Nr 23 z dnia 12 maja 2011 r., Nr 5 z dnia 27 stycznia 2012 r., w sprawie Komisji ds. oceny wniosków o przyznanie bezrobotnemu jednorazowych środków z FP na podjęcie działalności gospodarczej, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa, związanych z podjęciem działalności gospodarczej oraz wniosków o refundację podmiotowi gospodarczemu ze środków FP kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego.

¹⁵ Wprowadzonego Zarządzeniem Nr 56 Dyrektora Miejskiego Urzędu Pracy w Kielcach z dnia 1 października 2010 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu pracy Komisji ds. oceny wniosków o przyznanie bezrobotnemu jednorazowo środków z FP lub innych środków publicznych na podjęcie działalności gospodarczej, w tym pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji doradztwa związanych z podjęciem działalności gospodarczej oraz wniosków o refundację podmiotowi prowadzącemu działalność gospodarczą ze środków FP lub innych środków publicznych kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego, zmienionego zarządzeniami Nr 4 z 27 stycznia 2012 r., Nr 24 z 24 maja 2012 r., Nr 7 z 11 stycznia 2013 r., Nr 15 z 6 lutego 2013 r. w tej samej sprawie.

Komisja opiniowała złożone w ramach naboru wnioski na podstawie ustalonych w ww. regulaminie kryteriów, tj. m.in.: zbieżności pomiędzy posiadanym przygotowaniem merytorycznym bezrobotnego, a planowaną działalnością, opisem planowanej działalności, lokalizacji, potencjalnych klientów i perspektyw rozwoju, stanu przygotowania do prowadzenia działalności, przewidywanych kosztów i przychodów z tytułu prowadzenia działalności, uzasadnienia zakupów jakich zamierza dokonać przyszły przedsiębiorca. [dowód: akta kontroli str. 534-592]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

2. Przyznawanie i rozliczanie środków na podjęcie działalności gospodarczej

2.1 Wysokość środków przeznaczonych na podjęcie działalności gospodarczej

Opis stanu
faktycznego

W latach 2010 - 2014 (do 30 września) przyznane i wykorzystane środki na realizację zadań na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, w tym na podjęcie działalności gospodarczej przedstawiały się następująco:

- w 2010 r. przyznano środki w wysokości 27 493,9 tys. zł ogółem na aktywizację zawodową, w tym 9 604 tys. zł z przeznaczeniem na podjęcie działalności gospodarczej, wykorzystano 27 253,5 tys. zł na aktywizację zawodową, w tym 9 579,1 tys. zł stanowiły środki dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej;
- w 2011 r. przyznano 11 739,5 tys. zł ogółem na aktywizację zawodową, w tym 6 062,4 tys. zł z przeznaczeniem na podjęcie działalności gospodarczej, na aktywizację zawodową wykorzystano 11 510,0 tys. zł, w tym dofinansowanie na podjęcie działalności gospodarczej 5 967,4 tys. zł;
- w 2012 r. przyznano środki w wysokości 11 551,9 tys. zł ogółem na aktywizację zawodową, w tym 3 611,9 tys. zł z przeznaczeniem na podjęcie działalności gospodarczej, wykorzystano 11 242,8 tys. zł na aktywizację zawodową, w tym 3 574,4 tys. zł stanowiły środki na dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej;
- w 2013 r. na aktywizację zawodową ogółem przyznano 16 413,5 tys. zł, w tym na podjęcie działalności gospodarczej 5 184,5 tys. zł, wykorzystano 16 175,5 tys. zł na aktywizację zawodową, w tym 5 154,6 tys. zł stanowiły środki na dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej;
- w 2014 r. (do 30 września) przyznano 16 948,6 tys. zł ogółem na aktywizację zawodową, w tym 4 044,5 tys. zł z przeznaczeniem na podjęcie działalności gospodarczej, wykorzystano 13 088,0 tys. zł na aktywizację zawodową, w tym 4 043,2 tys. zł stanowiły środki dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej.

W okresie objętym kontrolą aktywnymi formami przeciwdziałaniu bezrobociu objęto następującą liczbę osób: 2010 r. - 3 262, 2011 r. - 1 575, 2012 r. - 1 771, 2013 r. - 1 912 i do 30 września 2014 r. - 1 690. Udział środków przeznaczonych na dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej w kwocie środków ogółem przeznaczonych na aktywizację zawodową w ww. latach wynosił odpowiednio: 34,9%, 51,6%, 31,3%, 31,6% i 23,9%. Udział środków wykorzystanych na podjęcie działalności gospodarczej w kwocie środków ogółem wykorzystanych na aktywizację zawodową, wyniósł odpowiednio: 35,1%, 51,8%, 31,8%, 31,9%, 30,9%. [dowód: akta kontroli str. 631, 638-662, 663-678]

2.2 Przyznawanie środków na dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej

2.2.1 W latach 2010 – 2014 (do 30 września), do Urzędu wpłynęło łącznie 2.661 wniosków o przyznanie dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej, w tym: 660 wniosków w 2010 r., 621 w 2011 r., 437 w 2012 r., 483 w 2013 r. i 460 do 30 września 2014 r. MUP pozytywnie rozpatrzył 1.796 wniosków na łączną kwotę 32 452,7 tys. zł, ostatecznie Urząd uwzględnił 1.582 wniosków i podpisał umowy o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej w łącznej kwocie 28 318,7 tys. zł, w tym 522 w 2010 r. (9 579,1 tys. zł), 370 w 2011 r. (5 967,4 tys. zł), 225 w 2012 r. (3 574,4 tys. zł), 262 w 2013 r. (5 154,6 tys. zł) i 203 do 30 września 2014 r. (4 043,2 tys. zł). [dowód: akta kontroli str. 632, 639, 679]

W przypadku wniosków o przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej, które zostały rozpatrzone pozytywnie, ale zabrakło środków na ich realizację, MUP wysyłał informację, że wniosek nie może być dalej realizowany z uwagi na wykorzystanie środków finansowych na tę formę aktywizacji zawodowej. W przypadku otrzymania przez Urząd dodatkowych środków w trakcie roku lub w roku następnym, osoby zainteresowane dofinansowaniem składały nowy wniosek o przyznanie środków. O możliwości wnioskowania o środki na podjęcie działalności gospodarczej bezrobotni byli informowani przez Urząd w komunikatach zamieszczanych na stronie internetowej oraz tablicy ogłoszeń Urzędu. [dowód: akta kontroli str. 632, 593-596, 598-630, 680-714]

2.2.2 Analiza 23 akt dotyczących przyznawania w latach 2010-2014 (do 30 września) bezrobotnym dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej wykazała:

- umowy w sprawie przyznania środków na ww. cel zawierano w terminie od 10 do 74 dni od złożenia wniosku;
- bezrobotni, którym przyznano dofinansowanie pozostawali bez pracy przed otrzymaniem dofinansowania od 15 dni do sześciu lat i czterech miesięcy: dwoje spośród 23 ww. bezrobotnych korzystało (przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie) również z innych form przeciwdziałania bezrobociu, w tym ze stażu oraz jedna osoba była skierowana do pracy w ramach doposażenia stanowisk pracy;
- wszyscy bezrobotni ubiegający się o dotację byli zameldowani na terenie miasta Kielce;
- wszyscy bezrobotni posiadali odpowiednie przygotowanie do prowadzenia danego typu działalności;
- 11 bezrobotnych uczestniczyło w szkoleniach realizowanych przez Urząd w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej,
- wszystkie 23 złożone wnioski o dofinansowanie zawierały dane określone w § 6 ww. rozporządzeń MPiPS, tj. m.in.: oznaczenie bezrobotnego, miejsce jego zamieszkania, PESEL, kwotę wnioskowanego dofinansowania, rodzaj działalności gospodarczej, kalkulację kosztów związanych z podjęciem działalności gospodarczej oraz źródła ich finansowania i szczegółową specyfikację wydatków do poniesienia, a także proponowaną formę zabezpieczenia zwrotu dofinansowania. Ponadto do wniosków dołączono wymagane ww. przepisem stosowne oświadczenia;
- we wszystkich przypadkach Urząd, przyznając dofinansowanie, uwzględnił przepisy § 7 ww. rozporządzeń MPiPS, tj. m.in. czy w okresie 12 miesięcy bezpośrednio poprzedzających dzień złożenia wniosku bezrobotny nie odmówił bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy, nie przerwał z własnej winy szkolenia, stażu realizacji indywidualnego planu działania;
- środki dofinansowania każdorazowo były przekazywane po podpisaniu umowy o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej;
- w zawartych umowach uwzględniono elementy wymienione w § 8 ww. rozporządzeń MPiPS, w tym m.in.: 12-miesięczny okres prowadzenia działalności gospodarczej, zobowiązanie do wydatkowania otrzymanego dofinansowania zgodnie z wnioskiem, złożenia rozliczenia w terminie 2 miesięcy od dnia podjęcia działalności gospodarczej;
- we wszystkich badanych 23 przypadkach złożono zabezpieczenie zwrotu dofinansowania, w tym 18 weksli i pięciu aktów notarialnych o poddaniu się egzekucji przez dłużnika. [dowód: akta kontroli str. 715-774, 1088-1106]

2.2.3 Badanie ww. 23 akt dotyczących przyznania bezrobotnym dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej wykazało:

- rozliczenia wydatkowanych środków zostały złożone w terminie do dwóch miesięcy od dnia podjęcia działalności gospodarczej;
- na podstawie przedłożonych faktur Urząd weryfikował zgodność poniesionych wydatków przez beneficjentów ze specyfikacją wydatków do poniesienia w ramach dofinansowania stanowiącą załącznik nr 3 do złożonego wniosku;
- spośród 20 badanych spraw w 17 przypadkach zgodnie z postanowieniami umów o dofinansowanie beneficjenci prowadzili działalność gospodarczą przez okres co najmniej 12 miesięcy, w dwóch przypadkach MUP wyegzekwował zwrot przyznanych środków, trzech beneficjentów rozpoczęło działalność gospodarczą w 2014 r. i dla nich ww. okres jeszcze nie minął. [dowód: akta kontroli str. 715-774, 1088-1106]

W toku kontroli NIK przeprowadzono oględziny miejsca prowadzenia działalności i sprzętu zakupionego przez trzech beneficjentów, którzy otrzymali środki na dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej w 2014 r. Oględziny wykazały, że sprzęt kupiony przez beneficjentów był zgodny z przedłożonymi fakturami oraz specyfikacją wydatków stanowiącą załącznik nr 3 do złożonego wniosku. [dowód: akta kontroli str. 775-783]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W trakcie trwania umowy nr 355/11 z dnia 19 grudnia 2011 r. o dofinansowanie działalności gospodarczej ze środków pochodzących z FP w wysokości 18.869,73 zł, Urząd nie zweryfikował oświadczenia złożonego przez beneficjenta H. L. w dniu 16 stycznia 2013 r., w którym wykazał on, iż spełnił warunek określony w § 5 ust. 1 i 2 ww. umowy nieprzerwanego prowadzenia działalności gospodarczej przez 12 miesięcy od dnia jej rozpoczęcia, tj. od 4 stycznia 2012 r.

Z danych CEIDG, wygenerowanych w dniu 22 września 2014 r. wynika, że ww. beneficjent zawiesił działalność gospodarczą z dniem 1 stycznia 2013 r., tj. przed upływem ww. 12 miesięcy od dnia jej rozpoczęcia.

Zgodnie z § 9 ust. 5 rozporządzenia MPiPS z 25 lipca 2011 r. Urząd w trakcie trwania umowy o dofinansowanie dokonuje oceny prawidłowości wykonania umowy, w szczególności poprzez weryfikację spełnienia warunku, o którym mowa w § 8 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia oraz w § 5 ust. 1 i 2 umowy nr 355/11 z dnia 19 grudnia 2011 r. [dowód: akta kontroli str. 896-898, 1107-1154, 961-987]

Z wyjaśnień Dyrektora MUP wynika, że Urząd nie weryfikował danych zawartych w oświadczeniach składanych przez beneficjentów dotacji i traktował je jako potwierdzenie wywiązania się przez nich z warunków umowy. [dowód: akta kontroli str. 955-960]

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

3. Sprawowanie nadzoru nad prawidłowością wykorzystania środków przyznanych na podjęcie działalności gospodarczej i monitorowanie efektów tej formy aktywizacji zawodowej bezrobotnych

3.1 Zasoby kadrowe MUP

Opis stanu
faktycznego

3.1.1 W latach 2011-2014 (do 30 września) MUP zatrudniał: 159 pracowników w 2011 r., 153 w 2012 r., 150 w 2013 r. i 150 w 2014 r. Liczba pracowników kluczowych (do których zaliczano m.in. pośredników pracy, doradców zawodowych) zatrudnionych w Urzędzie była zgodna z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej¹⁶, gdyż:

- w 2011 r. zatrudniano ogółem 31 pracowników kluczowych, z tego: 22 pośredników pracy i dziewięciu doradców zawodowych;
- w 2012 r. zatrudniano 32 pracowników kluczowych, z tego 22 pośredników pracy i 10 doradców zawodowych;
- w 2013 r. zatrudniano 33 pracowników kluczowych, z tego 22 pośredników pracy i 11 doradców zawodowych;
- w 2014 r. (do 30 września) 32 pracowników kluczowych, z tego 21 pośredników pracy i 11 doradców zawodowych.

3.1.2 Według stanu na dzień 30 września 2014 r., na jednego pracownika kluczowego przypadało 341 osób, w tym na jednego pośrednika pracy 519 bezrobotnych, a na jednego doradcę zawodowego 991 bezrobotnych. [dowód: akta kontroli str. 633, 784-819]

¹⁶ Minimalna liczba pracowników kluczowych/doradców klienta ustalona dla MUP na lata 2011-2013 na podstawie § 85 i § 86 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 września 2010 r. w sprawie standardów i warunków prowadzenia usług rynku pracy (Dz. U. Nr 177, poz. 1193 ze zm.) na 2014 r. – na podstawie § 86 w związku z § 89 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji oraz trybu i sposobów prowadzenia usług rynku pracy (Dz. U. z 2014 r., poz. 667).

Opis stanu
faktycznego

3.2 Nadzór nad przyznawaniem i wykorzystaniem środków

3.2.1. Zadania z zakresu kontroli realizacji subsydiowanego zatrudnienia oraz kontroli wewnętrznej realizacji zadań przez komórki organizacyjne MUP, zgodnie z § 24 regulaminu organizacyjnego, należały do Wieloosobowego stanowiska ds. kontroli, do którego zadań m.in. należało: realizowanie kontroli u beneficjentów FP i innych funduszy celowych w zakresie prawidłowości realizacji umów cywilnoprawnych, współdziałanie z Wydziałem Instrumentów Rynku Pracy w zakresie ustalania wykazu podmiotów wymagających kontroli oraz realizacja kontroli wstępnych u bezrobotnych ubiegających się o środki na podjęcie działalności gospodarczej. Sposób przeprowadzania kontroli wewnętrznej i zewnętrznej określały następujące regulaminy: Regulamin Kontroli Wewnętrznej w Miejskim Urzędzie Pracy w Kielcach¹⁷ oraz Regulamin Kontroli Zewnętrznej Miejskiego Urzędu Pracy w Kielcach¹⁸. [dowód: akta kontroli str. 11-84, 820-862]

W latach 2010-2014 (do 30 września) Wieloosobowe stanowisko ds. kontroli przeprowadziło łącznie 1340 kontroli u beneficjentów, z tego: w 2010 r. – 352 kontrole, w 2011 r. – 281, w 2012 r. – 256, w 2013 r. – 303 oraz 148 kontroli od 1 stycznia do 30 września 2014 r. [dowód: akta kontroli str. 593-596, 863-868]

3.2.2. Kontrola wykazała, że we wszystkich 23 przypadkach objętych szczegółowym badaniem NIK, Urząd dokonywał weryfikacji prawidłowości realizacji umów o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej, m.in. poprzez:

- potwierdzenie daty rozpoczęcia działalności gospodarczej w Centralnej Ewidencji i Informacji Działalności Gospodarczej (CEIDG) lub przedłożenie przez beneficjenta wpisu do ewidencji działalności gospodarczej;
- sprawdzenie dokumentów księgowych, m.in.: rozliczanie beneficjentów z wydatków poniesionych na podjęcie działalności gospodarczej na podstawie dostarczonych faktur (zgodność poniesionych wydatków ze specyfikacją wydatków do poniesienia w ramach dofinansowania stanowiącą załącznik nr 3 do złożonego wniosku);
- potwierdzenie faktu prowadzenia działalności gospodarczej przez okres co najmniej 12 miesięcy, udokumentowane złożeniem zaświadczenia z urzędu skarbowego i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (dotyczyło to beneficjentów, którzy otrzymali dofinansowanie w roku 2010 r. i do 30 lipca 2011 r.), od 31 lipca 2011 r. złożenie oświadczenia m.in o prowadzeniu działalności gospodarczej przez okres 12 miesięcy¹⁹.

Spośród 23 badanych przypadków, Urząd przeprowadził kontrolę u 20 bezrobotnych. Kontrola była przeprowadzana w trakcie trwania umowy, zespół kontrolujący sprawdzał m.in. czy zakupiony sprzęt znajdował się w miejscu prowadzenia działalności gospodarczej.

W wyniku weryfikacji prawidłowości realizacji umów o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej oraz przeprowadzonej kontroli u beneficjenta w miejscu prowadzenia działalności, dwóch beneficjentów spośród 23 zostało wezwanych do zwrotu otrzymanego dofinansowania²⁰. [dowód: akta kontroli str. 715-762]

3.3 Współpraca MUP z beneficjentami dotacji na podjęcie działalności gospodarczej

Opis stanu
faktycznego

3.3.1. Na podstawie dokumentacji oraz informacji przekazanej przez Dyrektora ustalono, iż MUP podejmował współpracę ze wszystkimi pracodawcami, których w ramach podejmowanych działań udało się do tej współpracy pozyskać, bądź sami zgłosili chęć takiej

¹⁷ Wprowadzony Zarządzeniem Nr 17 Dyrektora Miejskiego Urzędu Pracy w Kielcach z dnia 26 kwietnia 2012 r.

¹⁸ Wprowadzony Zarządzeniem Nr 60 Dyrektora Miejskiego Urzędu Pracy w Kielcach z dnia 17 grudnia 2012 r.

¹⁹ Ponadto oświadczenia, iż w okresie 12 miesięcy prowadzenia działalności gospodarczej beneficjent nie podjął zatrudnienia, nie przebywał na zwolnieniu lekarskim i nie korzystał ze świadczenia rehabilitacyjnego.

²⁰ Beneficjent W.M. zwrócił środki w okresie od 7 do 11 kwietnia w 2014 r. w łącznej kwocie 20.741,79 zł, w tym 20.000,00 zł kapitału i 741,79 zł odsetek. Beneficjent A.K. zwraca pełną kwotę dofinansowania, tj. 18.500 zł wraz z odsetkami; na dzień 8 października 2014 r. do zwrotu pozostała kwota 8.956,49 zł.

współpracy. Do tych działań należało m.in.: organizacja targów i giełd pracy, organizacja spotkań informacyjnych dla pracodawców w siedzibie Urzędu bądź w ramach konferencji, utrzymywanie stałego kontaktu (osobistego, telefonicznego lub mailowego) z pracodawcami z regionu, pomoc merytoryczną dla pracodawców ubiegających się o środki z urzędu pracy w ramach form z jakich mogą korzystać (wielu pracodawców beneficjentów dotacji korzysta ze staży czy doposażenia do stanowiska pracy), angażowanie pracodawców do udziału w wielu projektach prowadzonych przez MUP (np. projekt innowacyjny PI Novum subsydium), diagnozowanie sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz potrzeb zatrudnieniowych w oparciu o konsultacje prowadzone z przedstawicielami pracodawców. [dowód: akta kontroli str. 173-304; 767-774; 869-873]

3.3.2 Badanie 23 akt dotyczących przyznania przedsiębiorcom (beneficjentom) dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej wykazało, że przedsiębiorcy ci prowadząc działalność gospodarczą nie korzystali z innych form aktywizacji zawodowej, w tym m.in.: nie otrzymywali środków na utworzenie nowych stanowisk pracy i nie zatrudniali bezrobotnych na staż. [dowód: akta kontroli str. 715-766]

3.4 Analizowanie przez MUP skuteczności i efektywności dotacji na podjęcie działalności gospodarczej

Opis stanu
faktycznego

3.4.1 W okresie objętym kontrolą efektywność zatrudnieniowa²¹ przyznanych dotacji na podjęcie działalności gospodarczej wynosiła 100%. Efektywność kosztowa²² wynosiła: 18.350,77 zł w 2010 r., 16.128,11 zł w 2011 r., 15.886,22 zł w 2012 r., 19.674,05 zł w 2013 r. i 19.917,24 zł w 2014 r. (wg stanu na 30 września). [dowód: akta kontroli str. 634]

3.4.2 W sprawozdaniach MPiPS – 02 (o przychodach i wydatkach FP) sporządzonych za poszczególne lata objęte kontrolą, Urząd wykazał następującą liczbę osób, którym przekazano dofinansowanie na podjęcie działalności gospodarczej: 522 w 2010 r., 246 w 2011 r., 139 w 2012 r., 193 w 2013 r. i 203 do 30 września 2014 r. Z danych z systemu SYRIUSZ wygenerowanych 9 września 2014 r., dotyczących osób wyrejestrowanych z powodu otrzymania jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej wynikało, że MUP w ww. okresie wyrejestrował: w 2010 r. – 518 osób, 2011 r. – 367, 2012 r. – 222, 2013 r. – 261 oraz 194 do 9 września 2014 r. [dowód: akta kontroli str. 631-632, 634-634, 663-678]

W sprawie występujących w kolejnych latach rozbieżności w liczbie osób, które otrzymały jednorazowe środki na działalność gospodarczą ze sprawozdań MPiPS – 02, a liczbą osób wyrejestrowanych przez MUP z tytułu otrzymania ww. środków, Dyrektor MUP wyjaśnił, że wynika to ze sposobu generowania danych liczbowych do sprawozdania MPiPS – 02 przez system SYRIUSZ. Różnica w roku 2011 jest spowodowana brakiem zaliczenia do sprawozdania programu specjalnego 121 osób. W roku 2012 system nie zliczył 65 osób. W roku 2013 nie zostały zliczone 109 osoby. Różnica w roku 2014 wynika z faktu wypłacenia środków przy równoczesnym braku wyrejestrowania, które następuje po otrzymaniu dokumentów z wydziału merytorycznego. [dowód: akta kontroli str. 869-873]

3.5 Analizowanie skuteczności i efektywności dotacji na podjęcie działalności gospodarczej po upływie 12-miesięcznego okresu jej prowadzenia

Opis stanu
faktycznego

3.5.1 MUP nie gromadził i nie analizował informacji o trwałości każdego przedsięwzięcia po upływie 12 miesięcy prowadzenia działalności przez wnioskodawcę. Dyrektor wyjaśnił, że nie ma takie zadania wskazanego dla urzędów pracy w obowiązujących przepisach. [dowód: akta kontroli str. 593-596]

²¹ Wskaźnik liczony przez MPiPS, udział procentowy liczby osób, które w trakcie lub po zakończeniu udziału w podstawowych formach aktywizacji zawodowej zostały wykazane jako zatrudnione, w stosunku do liczby osób, które zakończyły udział w podstawowych formach aktywizacji zawodowej.

²² Wskaźnik liczony przez MPiPS, stosunek kwoty wydatków FP poniesionych przez samorządy powiatowe na finansowanie podstawowych form aktywizacji zawodowej do liczby osób, które w trakcie lub po zakończeniu udziału w podstawowych formach aktywizacji zawodowej zostały wykazane jako zatrudnione.

3.5.2 Spośród 1379 bezrobotnych, którzy otrzymali dofinansowanie na podjęcie działalności gospodarczej w latach 2010-2013, 334 z nich (24,2%) ponownie zarejestrowało się jako osoby bezrobotne. Czas ponownej rejestracji od dnia wyrejestrowania z ewidencji prowadzonej w systemie SYRIUSZ przedstawiał się następująco:

- spośród 522 osób, które korzystały w 2010 r. z dofinansowania, 173 (33,1%) ponownie zarejestrowały się jako bezrobotne, z tego: 22 osoby przed upływem 15 miesięcy od wyrejestrowania, 51 w okresie od 16 miesięcy do 2 lat, 71 w czasie od 2 do 3 lat i 29 osób w okresie powyżej 3 lat od wyrejestrowania;
- spośród 370 osób, które korzystały w 2011 r. z dofinansowania, 110 (29,7%) ponownie zarejestrowały się jako bezrobotne, z tego: 24 osoby przed upływem 15 miesięcy, 36 osób w okresie od 16 miesięcy do 2 lat, 47 od 2 do 3 lat i trzy osoby powyżej 3 lat od wyrejestrowania;
- spośród 225 osób, które korzystały w 2012 r. z dofinansowania, 40 (17,7%) ponownie zarejestrowały się jako bezrobotne, z tego: 15 osób przed upływem 15 miesięcy, 18 osób w okresie od 16 miesięcy do 2 lat i siedem osób w okresie od 2 do 3 lat;
- spośród 262 osób, które w 2013 r. korzystały z dofinansowania, 11 (4,2%) ponownie zarejestrowały się jako bezrobotne, z tego: dziewięć osób przed upływem 15 miesięcy i dwie osoby w okresie od 16 miesięcy do 2 lat. [dowód: akta kontroli str. 636]

Skuteczność przyznawanych dotacji na podjęcie działalności gospodarczej (liczona jako procentowy udział liczby osób, które nie powróciły do rejestru bezrobotnych, w łącznej liczbie osób, które otrzymały w danym roku dofinansowanie) wynosiła: 66,1% w 2010 r., 69,5% w 2011 r., 80,9% w 2012 r. i 95,4% w 2013 r.

Efektywność kosztowa przedstawiała się następująco: 27.765,51 zł w 2010 r., 23.219,46 zł w 2011 r., 19.639,56 zł w 2012 r. i 20.618,40 zł w 2013 r. [dowód: akta kontroli str. 635]

3.5.3 Przeprowadzone w toku kontroli NIK badania ankietowe 50 osób, które uzyskały dotację na podjęcie działalności gospodarczej i zaprzestały jej prowadzenia wykazały, że przyczynami były :

- trudna sytuacja na rynku (konkurencja, kryzys), w przypadku 28 z 50 ankietowanych (56%),
- nieosiąganie przychodów z prowadzonej działalności -13 przypadków (26%),
- skomplikowane procedury związane z prowadzeniem działalności – 9 ankietowanych (18%). [dowód: akta kontroli str. 988-1087]

Dyrektor MUP wyjaśnił, że informacje o przyczynach zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej nie były gromadzone przez Urząd. [dowód: akta kontroli str. 593-596]

3.5.4 Analiza danych 50 osób, które w latach 2010-2013 otrzymały dotacje na podjęcie działalności gospodarczej i nadal prowadziły tę działalność lub z innego powodu nie powróciły do rejestru bezrobotnych do 9 września 2014 r., wykazała, że 31 osób nadal prowadziło taką działalność, w tym:

- w 2010 r. – badaniem objęto 13 przypadków, sześciu beneficjentów nadal prowadziło działalność, a skuteczność faktyczna²³ przyznanych dotacji wynosiła 46,2%;
- w 2011 r. – badaniem objęto 13 przypadków, siedmiu beneficjentów prowadziło działalność, a skuteczność faktyczna wynosiła 53,8%;
- w 2012 i 2013 r. – badaniem objęto po 12 przypadków w każdym roku – działalność prowadziło dziewięć osób (w każdym roku), a skuteczność faktyczna wynosiła w obydwu latach 75%. [dowód: akta kontroli str. 637, 878-947]

Z danych uzyskanych podczas kontroli z I i II Urzędu Skarbowego w Kielcach wynika, że z 10 beneficjentów (wybranych z ww. próby osób) dziewięć osób osiągało przychody z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w okresie od rozpoczęcia działalności do 2013 r. [dowód: akta kontroli str. 948-954]

²³ Liczona jako procentowy udział liczby osób, które prowadziły działalność gospodarczą w dniu kontroli w łącznej liczbie badanych osób, które otrzymały dotację na podjęcie działalności gospodarczej i nie powróciły do rejestru bezrobotnych.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁴, wnioskuje o:

1. Wyegzekwowanie od beneficjenta H. L. zwrotu dotacji w kwocie 18.869,73 zł, wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia otrzymania przez beneficjenta środków finansowych.
2. Rzetelne weryfikowanie przez MUP wymogu prowadzenia działalności gospodarczej przez okres co najmniej 12 miesięcy do dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, dnia listopada 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

Dyrektor
Grzegorz Walendzik

Kontroler
Joanna Witkowska
starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis

²⁴ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.